

Handläggare: Tina Heinsoo
Telefon: 50825602

Till
Socialtjänstnämnden

Förslag till organisation och arbetsformer för Genomförandegruppen

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden godkänner förslag till organisation och arbetsformer för Genomförandegruppen för bostäder med särskild service för funktionshindrade i enlighet med detta tjänsteutlåtande.
2. Socialtjänstnämnden hemställer att kommunstyrelsen godkänner förslaget till ny organisation och arbetsformer för Genomförandegruppen.

Dag Helin

Fredrik Jurdell

Sammanfattning

Genomförandegruppen, GG, har funnits i sin nuvarande form sedan år 2001. Som grund för arbetet har funnits en fastställd utbyggnadsplan. Erfarenheterna av Genomförandegruppens arbete är att gruppen bidragit till en mer aktiv utbyggnad av boenden. De visar emellertid också på särskilda svårigheter i utbyggnadsprocessen. En svårighet är att GG inte har mandat att besluta om utbyggnaden. Enligt en nyligen genomförd behovsinventering framgår att det finns fortsatta behov av bostäder med särskild service enligt LSS liksom bostäder för psykiskt funktionshindrade. Även om man i staden är överens om att alla boenden ska ses som stadens samlade resurs kan stadsdelsförvaltningar ha svårt att överblicka och bevaka behoven i staden som helhet.

Förvaltningen anser att fördelen med en mer övergripande central samordning är att man bättre ser och kan verka för att boenden inom funktionshinderområdet ses som en gemensam resurs för hela staden. Man får också en långsiktig helhetssyn på boendeplaneringen generellt, för speciella grupper samt för ersättningsbehov. Med utökat mandat kan bevakning ske av stora bostadsprojekt, speciella behov av bostäder påskyndas, samarbete med olika byggherrar förbättras och tillskottet i staden av övriga aktörer bevakas.

Förvaltningen föreslår att nuvarande Genomförandegrupp omvandlas till en beslutsgrupp med uppgift att bli inhämta kunskap om och ta ställning till behov och planerade utbyggnader. En särskild arbetsgrupp underställd Genomförandegruppen föreslås hålla i det övergripande arbetet.

Ärendets beredning

Detta ärende har utarbetats inom socialtjänstförvaltningens avdelning för stadsövergripande sociala frågor/staben.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade år 2000 uppdra åt socialtjänstnämnden att tillsätta en genomförandegrupp för utbyggnad av bostäder med särskild service för funktionshindrade. Genomförandegruppen administreras av socialtjänstförvaltningen. Årliga lägesrapporter har lämnats sedan år 2001 till socialtjänstnämnden. I budget 2008 har socialtjänstnämnden fått i uppdrag att se över formerna och arbetsformerna för genomförandegruppen.

Nuvarande arbetsordning

Genomförandegruppen ska fungera sammanhållande för utbyggnaden av bostäder med särskild service för funktionshindrade, LSS personkrets 1 o 2, och för personer med psykiska funktionshinder i hela staden. Gruppen ska bl. a inhämta kunskap om behovet, planerade utbyggnader, göra kvalitetsbedömningar samt granska finansieringen av projekten. Gruppen ska också svara för kontakter med berörda myndigheter i utbyggnadsfrågor och informera olika intressenter.

Som grund för arbetet i Genomförandegruppen ligger ”Plan för utbyggnad av bostäder med särskild service som antogs av socialtjänstnämnden den 20 november 2000 och godkändes av kommunfullmäktige 2001. Planen omfattar bedömning av utbyggnadsbehov perioden 2001-2006 om 410 lägenheter i gruppboende eller ca 70 nya gruppboende för LSS personkrets 1 och 2. Tiden för utbyggnadsplanen är avslutad men ett stort behov av nya bostäder kvarstår. Underhand har till gruppens arbete lagts också behov av utbyggnad av bostäder till personer med psykiska funktionshinder. Inventeringar som gjorts visar att drygt 100 personer med psykiskt funktionshinder vid slutet av planperioden (2001-2006) behöver annat boende än det de har idag.

Gruppens sammansättning

Genomförandegruppen leds av socialtjänstförvaltningen. Stadsdelförvaltningarna är representerade i gruppen med en direktör och fyra verksamhetschefer, en från respektive stadsdelsregion. I övrigt ingår representanter från stadsledningskontoret, fastighetskontoret och stadsbyggnadskontoret.

Stimulansbidrag och bedömningar

I bokslut har medel avsatts för kostnader i samband med nybyggnad av gruppboende för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning inklusive hemlösa. Stimulansbidrag kan sökas för beställarstöd, förprojektering och projektering, särproduktionskostnader och startkostnader.

Stadsdelsnämnderna söker stimulansbidrag via beslut i särskilda ärenden. I inriktningsärende ska projektet redovisas med omfattning, tidplaner m.m. Här söks stimulansbidrag för beställarstöd, förprojektering och projektering. För inrättande av gruppboendet ska sedan i ett genomförandeärende redovisas utformning och ekonomi m m för projektet. Här söks stimulansbidrag för särproduktionskostnader och starkostnader.

Genomförandegruppen gör bedömningar av stadsdelsnämndernas ansökan om stimulansbidrag. Gruppen ska ge omdöme om varje ny- och ombyggnad och då beakta projektets ekono-

mi, lokalernas standard, boendets användning och behov samt om den föreslagna verksamheten är den som passar bäst i den aktuella lokalen. Beslut om bidragen fattas av kommunstyrelsens ekonomiutskott.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utbyggnad

Under perioden 2001- 2006 färdigställdes totalt 415 nya lägenheter. Av dessa är 92 lägenheter till psykiskt funktionshindrade. Av nytillskottet utgör ca 30 % ersättning för gruppboendestäder i s.k. äldre norm. Under 2007 färdigställdes 49 nya lägenheter enligt LSS, varav 20 % utgör ersättning för s.k. äldre norm. För psykiskt funktionshindrade färdigställdes 54 nya lägenheter, varav ca hälften utgör ersättning för eller ombyggnad av äldre bostäder.

Vid årsskiftet 2007/2008 fanns i staden ca 890 fullvärdiga lägenheter i bostad med särskild service för vuxna enligt LSS. I gruppboendestäder av äldre norm kvarstår 35 platser. Antalet bostäder till psykiskt funktionshindrade uppgick till ca 482 varav 66 avser platser i kollektivboenden. Första halvåret 2008 har inrättats totalt 37 lgh varav 25 för vuxna enligt LSS och 12 för psykiskt funktionshindrade.

Behovsbilden

Förvaltningens bedömning är att det finns ett fortsatt stort behov av utbyggnad av bostäder med särskild service för funktionshindrade. Förvaltningen anser också att planerade bostäder för personer med funktionsnedsättning bör inarbetas mer strukturerat i stadens bostadsplanering.

Den 30maj 2008 skickades till samtliga stadsdelsförvaltningar och Enheten för hemlösa enkäter med frågor om boendebehov enligt LSS för vuxna samt om boendebehov för personer med psykisk funktionsnedsättning. Enkätsvaren visar följande totala behov av lägenheter:

Bostad med särskild service LSS – gruppboendestad eller serviceboendestad

Omedelbart behov	Behov inom 2–3 år
138	271

Psykiskt funktionsnedsatta – gruppboende eller stödboende

Omedelbart behov	Behov inom 2-3 år
168	197

Förvaltningen avser återkomma till socialtjänstnämnden med förslag till plan för utbyggnad av bostäder med särskild service m m för personer med funktionsnedsättning.

Funktionshinderombudsmannen konstaterar i sin årsrapport för 2007 bl. a att det finns ett behov av gruppboendestäder för personer med olika grader av stödbehov och i första hand för dem med ett mer omfattande stödbehov. Därutöver finns behov av utveckling av boende- och stödformer för personer med lägre grad av stödbehov.

En särskild bostadsgrupp inom Handikapporganisationernas samorganisation, HSO, har i en rapport pekat på fortsatt behov av utbyggnad av bostäder med särskild service och lyfter också

fram att personer med funktionsnedsättning ska ha ”rätt till god bostad” med utformning som man själv önskar.

Erfarenheter av nuvarande organisation

Erfarenheterna av Genomförandegruppens arbete är att gruppen bidragit till en mer aktiv utbyggnad av boenden. De visar emellertid också på särskilda svårigheter i utbyggnadsprocessen.

En svårighet är att GG inte har mandat att besluta om utbyggnaden. Det är enligt reglementet stadsdelsförvaltningarnas ansvar. Även om man i staden är överens om att alla boenden ska ses som stadens samlade resurs kan stadsdelsförvaltningar ha svårt att överblicka och bevaka behoven i staden som helhet. Deras uppdrag är att i första hand bevaka stadsdelens behov. Av naturliga skäl planerar de därför främst utifrån detta. Någon samordning över närliggande stadsdelsgränser har inte heller skett. Andra faktorer som ibland kan påverka stadsdelsförvaltningarnas intresse att bygga nya boenden är oron för höga driftskostnader vilket gör att man blir tveksam att åta sig utbyggnader för hela stadens behov.

Styrningen, i de fall stadsdelsförvaltningar är tveksamma att bygga eller vill avbryta projekt, försvaras när besluten formellt ligger lokalt. Dessvärre har under senare tid många planerade utbyggnadsprojekt avbrutits.

Det kan också vara svårt att på lokal nivå bevaka och följa byggprojekt som pågår under flera år. Remiss angående stadsdelsförvaltningarnas behov i ett nytt bostadsprojekt går ut till förvaltningarna i ett mycket tidigt skede. Det kan sedan dröja mycket länge innan projektering och byggnation kommer igång.

Utbyggnad av bostäder inom funktionshinderområdet handlar i de flesta fall om att i olika projekt bedöma och hitta lämpliga lägen för en gruppboende bestående av 5-6 lägenheter, gemensamma utrymmen och personutrymmen som ska inrymmas i ett planerat reguljärt bostadshus. Det kräver en total yta som kan vara svårt att få plats med på grund av husens djup, trapphusens placering m m. Det handlar också om att bygga boenden för speciella mindre funktionshindergrupper, t ex förvärvade hjärnskador och personer med flera funktionshinder, där det krävs samordning över hela staden. Grundläggande utformningskrav måste beaktas med hänsyn till tillgänglighet och arbetsmiljö. För de boenden som ska drivas av privat entreprenör granskar länsstyrelsen utformningen och har i vissa fall inte godkänt boenden.

Ytterligare en svårighet är att nya bostadsbyggnadsprojekt, särskilt i innerstaden, blir mycket dyra vilket innebär mycket höga hyror för stadsdelsförvaltningen och för lägenheterna. Det har medfört att flera gruppboendeprojekt har avbrutits. I de flesta stadsdelsförvaltningarna är man helt hänvisad att planera gruppboendena i nya bostadsprojekt.

Överväganden

Boendena ska vara en resurs för hela staden. Det är viktigt att ha ett helhetsperspektiv i utbyggnadsarbetet, där man samordnar olika delar i processen. Det avser behovsinventeringar, bevakning av projekt och modell för förmedling av bostäder. Enligt förvaltningen är det angeläget att det i staden årligen på ett mer systematiskt och enhetligt sätt inhämtas uppgifter om behovet av särskilda boenden. Förvaltningen anser att det är viktigt att hålla ihop frågorna om hur behovet ser ut med planeringen för utbyggnad och att kontinuerligt göra avstämningar av behov mot utbyggnadsplaner.

Det pågår ett stort bostadsbyggande i många delar av staden och det är viktigt att planeringen av bostäder med särskild service kommer in i dessa. Tiden är lång från planering till färdiga hus och kommer man inte in i ett tidigt skede med specialbostäderna förlorar man mycket tid och många möjligheter. Det är angeläget att se helheten över stadsdelsgränserna. En uppgift måste också vara att bevaka totalt utbud av boenden för samordningens skull.

Det finns flera områden i planeringen som behöver samordnas och där man kontinuerligt behöver följa processen. Utbyggnaden av bostäder med särskild service är till stor del beroende av den bostadsproduktion som sker i staden. Det innebär att om byggplaner fördröjs, ändras eller tas bort, förändras också utbygganden av bostäder med särskild service. Mot bakgrund av detta är det viktigt att ha en hög planeringsnivå.

Trots att det under de senaste åren har skett en stor utbyggnad kvarstår ytterligare behov. Förvaltningens bedömning är att arbetet med utbyggnadsfrågor skulle kunna effektiviseras med ett förstärkt samordnat ansvar över staden, där olika berörda förvaltningar medverkar.

I staden pågår arbete med att införa valfrihetsmodell vad avser bl a bostäder med särskild service, vilket också ställer krav på överblick och planering.

Förslag till organisation

Det behövs en mer drivande roll för att utbyggnaden ska effektiviseras. Man behöver då ha ett centralt mandat eller ansvar i någon form att besluta om utbyggnadsfrågorna i staden.

Fördelen med en mer övergripande central samordning är att man bättre ser och kan verka för att boenden inom funktionshinderområdet ses som en gemensam resurs för hela staden. Man får också en långsiktig helhetssyn på boendepaneringen generellt, för speciella grupper samt för ersättningsbehov. Med utökat mandat kan bevakning ske av stora bostadsprojekt, speciella behov av bostäder påskyndas, samarbete med olika byggherrar förbättras och tillskottet i staden av övriga aktörer bevakas. Man kan därutöver göra uppföljningar i staden vad avser kostnader, effektivt utnyttjande, bemanningsfrågor, utvecklingstankar etc. Samarbete med stadsdelsförvaltningarna ska ske kontinuerligt och alltid.

Genomförandegruppen

Nuvarande Genomförandegrupp föreslås bli en beslutsgrupp. Den föreslås administreras av socialtjänstförvaltningen. Genomförandegruppen föreslås ledas av socialtjänstförvaltningen.

Gruppens uppgift föreslås bli att:

- Inhämta kunskap om och ta ställning till behov och planerade utbyggnader.
- Göra kvalitetsbedömningar.
- Fatta beslut i ärenden som ska underställas kommunstyrelsens ekonomiutskott.
- Behandla frågor som är av principiell och policyskapande karaktär.

Vid Genomförandegruppens sammanträde kan berörda stadsdelsförvaltningar ges tillfälle att presentera sina ärenden.

Inriktnings- och genomförandeärenden skrivs av stadsdelsförvaltningen och underställs stadsdelsnämnden för beslut. Genomförandegruppens yttrande ska inhämtas före nämndbehandling.

Genomförandegruppens sammanträden ska protokollföras.

Genomförandegruppens sammansättning och arbetsformer får beslutas i särskild ordning.

Arbetsgrupp

En särskild arbetsgrupp underställd Genomförandegruppen föreslås hålla i det övergripande arbetet. Arbetsgruppens uppgifter föreslås bli att:

- Följa behoven av bostäder med särskild service.
- Ha kontinuerlig kontakt med berörda stadsdelsförvaltningar.
- Aktivt bevaka planerade bostadsbyggnadsprojekt och övriga byggprojekt och utreda vilka projekt som är möjliga för bostad med särskild service.
- Kontakta och ha fortlöpande kontakt med byggherrar.
- Bevaka tillskottet av boenden i staden från övriga aktörer.
- Samla kommunövergripande frågor och hantera dem.
- Fungera som erfarenhetsbank.
- Svara för föredragning av ärenden i Genomförandegruppen med förslag till omdöme över aktuellt projekt efter samverkan med berörd stadsdelsförvaltning.

Arbetsgruppen föreslås i sitt arbete samverka med övriga berörda förvaltningar såsom stadsledningskontoret, stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret och fastighetskontoret. Till arbetsgruppen kan knytas referensgrupper för olika intressenter, där brukarorganisationerna är en viktig sådan.

Arbetsgruppens arbetsformer får närmare diskuteras och utformas. Många stadsdelsförvaltningar kan och vill sköta planeringen själva när projekten är beslutade. Arbetsgruppen föreslås dock även där nära följa planeringen. För andra stadsdelsförvaltningar kan arbetsgruppen hålla i planeringen under hela projektets gång i nära samråd med förvaltningen.

Kommunövergripande boenden för särskilda grupper, t ex förvärvade hjärnskador och personer med flera funktionshinder, föreslås bli ett särskilt ansvarsområde.

En utgångspunkt gällande boendenas utformning är att staden ska ha ett enhetligt kvalitetsprogram med en minsta godtagbara standard för gruppboenden. Det är viktigt att detta följs. Ett sådant program finns redan enligt beslut i Genomförandegruppen men följs många gånger inte. Det måste också utvecklas kvalitetsprogram för andra former av boenden än rena gruppboenden.

Länsstyrelsen granskar och bedömer de boenden som kommer att drivas av privata entreprenörer både ur bostadsstandards- och arbetsmiljösynpunkt.

Om beslut fattas enligt förslaget till ny organisation med en arbetsgrupp kommer det att behövas särskilda resurser. Dimensionering och kostnad blir beroende av vilken sammansättning och vilka arbetsformer som kommer att föreslås för arbetsgruppen.